

VINERI • 22 MAI 2015 • ANUL LXV NR. 21

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

www.foaia.hu / foaia@foaia.hu

**Soldații români din Chitighaz au luptat pentru ca noi să trăim în pace
Elev din Micherechi, la mănăstirile României
„Cântarea este un dar nespus de mare...”**

CALENDAR ORTODOX

25 mai, luni, Ța treia aflare a Capului Sf. Prooroc Ioan Botezătorul; Sf. Mc. Celestin
26 mai, marți, Sf. Ap. Carp și Alfeu, din cei 70; Sf. Mc. Averchie și Elena
27 mai, miercuri, Sf. Mc. Iuliu Veteranul; Sf. Sfințiți Mc. Terapont și Eladie; Sf. Mc. Alipie; Sf. Ioan Rusul (Dezlegare la pește)
28 mai, joi, Cuv. Nichita Mărt., Ep. Calcedonului; Sf. Sfințiți Mc. Eutihie
29 mai, vineri, Sf. Mc. Teodosia; Sf. Sfințiți Mc. Olivian și Alexandru (Odovania Praznicului Înălțării Domnului) (Dezlegare la pește)
30 mai, sâmbătă, Cuv. Isaachie Mărt. și Varlaam; Sf. Mc. Natalie (Pomenirea morților – Moșii de vară)
31 mai, duminică, Sf. Mc. Ermie; Sf. Mc. Eusebie și Haralambie. Duminica a VIII-a după Paști (Duminica Mare) (a Rusaliilor (Cincizecimii); (Ț) Pogorârea Sf. Duh)

Curiozități românești

O întâlnire memorabilă
între Franz Liszt și Barbu Lăutaru

Celebrul cântăreț și cobzar din Moldova, Barbu Lăutaru (pe numele adevărat Vasile Barbu, n. ~1780 – d. ~1860) a fost starostele lăutarilor moldoveni timp de mai bine de 45 de ani. Contemporanii săi îl caracterizau ca fiind un lăutar fără egal. Vasile Alecsandri l-a imortalizat într-o piesă de teatru, Matei Millo i-a dus mai departe chipul și cântecele interpretând rolul „Barbu Lăutaru” pe scena Teatrului Național din Iași, dar până și Franz Liszt i-a recunoscut geniul.

O relatare din presa acelor timpuri, scrisă de T. Burada, cu titlul „Cronica muzicală a orașului Iași” (apărut în „Convorbiri literare” la 1 martie 1888), povestește despre întâlnirea celor doi mari maeștri ai muzicii. Franz Liszt și Barbu Lăutaru s-au întâlnit în anul 1847, în timpul unui turneu al lui Liszt în Moldova, în casa boierului Alecu Bals unde a fost chemat să cânte și taraful de lăutari al lui Barbu.

„Liszt asculta și nu zicea nimic. Sub influența acestei scene mărețe, ce avea înaintea ochilor săi, el asculta cu sfințenie pe acești artiști ambulanți care nici nu știau ce este muzica și care o gâcesc. Este cu neputință de-a se descrie cu câtă simțire și isbucnire trăgeau cu arcușul; notele ascuțite ale naiului acopereau aria gravă, și cântecul larg făcând să reiasă plângerea sa răgușită și stridentă. În muzica aceasta sunt țipete de mahnire, isbucniri nebune, melancolice, ale pustietăților, cântecul este susținut de un acompaniament monoton al cobzei și înfrumusețat din timp în timp prin câte o frază cântată, o singură frază, care se oprește deodată, și revine la oarecare interval, spre a arunca în această stranie muzică, sălbaticul ei tip.

Liszt asculta mereu, rezemat pe un scaun de stejar, mână cu ochii pe lăutari. Și uneori nervii lui simțeau sguduituri care se oglindeau pe fața sa cea iscusită. Când ultimul acord se auzi, el își apucă mâinile și pieptul său apăsător avu un suspin de ușurare.

Ah! cât e de frumos, zise el.

Toți boerii bătură din palme, Liszt luă din buzunarul său un pumn de galbeni și turnându-i în paharul lăutarului îi zise:

Să bem amândoi, lăutarule!”

Ungaria

Copiii de la grădinițele românești
din Ungaria, în prag de adio

În luna mai, nu numai absolvenții Liceului „Bălcescu” din Jula își iau rămas bun de la instituția lor, ci și copiii din grupele mari ale grădinițelor spun adio educatoarelor, doicilor și colegilor de joacă. În tabelul de mai jos, publicăm calendarul acestor instituții, care cuprinde data serbării de sfârșit de an, numărul copiilor care vor părăsi grădinițele și numărul copișilor înscriși în grupa mică pentru anul școlar 2015/2016:

Bătania	29 mai, ora 10.00	12 copii	s-au înscris 12 copii
Bedeu	31 mai, ora 10.00	2 copii	3 copii
Chitighaz	30 mai, ora 9.00	22 de copii	17 copii
Micherechi	22 mai, ora 17.00	19 copii	9 copii
Aletea	30 mai, ora 10.00	9 copii	3 copii
Apateu	8 mai	4 copii	5 copii
Cenadul Unguresc	6 iunie, ora 9.00	6 copii	date necunoscute
Săcal	30 mai, ora 9.00	6 copii	5 copii
Jula	29 mai, ora 16.00	20 de copii	9 copii.

Potrivit informațiilor primite de la directorii grădinițelor, listele de mai sus nu sunt finale, deoarece din septembrie 2015 vor fi soluționate cererile acelor părinți ai căror copii nu au fost încă înscriși la vreo grădiniță.

A.C.

Atelier și expoziție de icoane
la Liceul „N. Bălcescu”

Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria și Liceul „N. Bălcescu” din Jula organizează în perioada 26–28 mai, un atelier deschis și expoziție de icoane.

Invitații atelierului deschis sunt protosinghel dr. Irineu Bălan și iconografi de la Atelierul DivinArt Iași. Deschiderea expoziției și a lucrărilor va avea marți, 26 mai, de la ora 9.00, de către directoarea Maria

Gurzău Czegledi, PS Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria și Florin Vasiloni, consulul general al României la Jula.

Pe 28 mai, cu începere de la ora 12.00, va avea loc un simpozion cu tema: „Tradiție și cultură bizantină în arta eclezială românească”. Simpozionul și expoziția va avea loc la Liceul „Bălcescu” din Jula.

A.C.

Procesiune

În organizarea Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, grupul școlarilor de la orele de religie, sub îndrumarea pr. Visarion Tuderic, profesor de religie la școala generală din Micherechi, organizează în seara de 29 mai, de la ora 19.00, o procesiune de Ziua Copilului. Ceremonia religioasă va începe de la intrarea în sat dinspre Șercad și se va încheia la biserica ortodoxă printr-o rugăciune pentru toți copiii orfani și abandonați.

Poza săptămânii

Numele școlii, afișat cu litere mari. O inițiativă frumoasă și laudabilă.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foia românească aparține autorilor. Foia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Petru Muntean (dreapta) din Chitighaz, strajă în Ucraina, la Myslivka (foto: din arhiva Mariei Sarca Zombai)

Ziua Europei, sărbătorită la Jula și Seghedin

Deși Ziua Europei este sărbătorită oficial pe 9 mai, la Jula a fost marcată joi, 14 mai, la Centrul Cultural Românesc din oraș, eveniment organizat de Consulatul General al României la Jula, în colaborare cu Școala generală și Liceul românesc din Jula și cu Primăria Municipiului Reșița, județul Caraș-Severin.

În acest an, se împlinesc 30 de ani de când Consiliul European de la Milano (iunie 1985) a decis ca ziua de 9 mai să fie Ziua Europei, precum și 10 ani de la semnarea de către România a Tratatului de Aderare la UE (25 aprilie 2005), „Ziua proclamării Independenței de Stat a României”, la 9 mai 1877 și „Ziua încheierii celui de-al doilea Război Mondial”, în 9 mai 1945. Ziua Europei este unul dintre simbolurile europene

menite să promoveze unitatea în rândul europenilor. Sărbătorită în fiecare an pe 9 mai, Ziua Europei este ocazia perfectă pentru a celebra și a le reaminti cetățenilor europeni cele trei principii ce stau la baza Uniunii Europene: unitate, respect și toleranță. Despre importanța multiplă a zilei de 9 mai a vorbit în cuvântul de deschidere a evenimentului de la 14 mai, Florin Vasiloni, consul general al României de la Jula. După alocuțiunea sa și vorbele de salut adresate publicului de toate vârstele, domnul consul general a predat scena Ansamblului de dansuri populare al Liceului „Nicolae Bălcescu”, care a prezentat o suită de dansuri tradiționale românești. Pe urmă a urmat piesa de

teatru „Moftul român”, de I.L. Caragiale, regizată de Nora Chiriac Tiu, și interpretată de Echipa de teatru amator al Liceului „Nicolae Bălcescu” din Jula.

A uimit publicul prin frumusețea portului popular, prin dansurile și cântecele aduse din zona Banatului de munte, cântăreții și dansatorii Ansamblului folcloric „Bărzava” al Primăriei Municipiului Reșița, județul Caraș-Severin. Ansamblul are în componență dansatori tineri elevi și studenți, care fascinează prin forță, autenticitate și sensibilitate coregrafică prin care valorifică varietatea dansului popular bănățean precum și al diferitelor zone etnofolclorice ale țării.

La acest eveniment au participat, alături de nu-

meroși români din Ungaria, și mulți oaspeți din România, printre care: Ionel Avriganu, vicepreședintele Consiliului Județean Bihor, Lucian Silaghi, directorul Direcției Județene pentru Cultură Bihor, Gheorghe Ardelean, consilier județean în Consiliul Județean Bihor, Lavinia Dolot, directorul-adjunct al Colegiului Național „Traian Lalescu” din Reșița, Geanina Catrina, consilier la Serviciul pentru Proiecte Europene și Relații Internaționale în cadrul Primăriei Municipiului Reșița.

La Consulatul General al României de la Seghedin a avut loc vineri, 15 mai, o manifestare culturală dedicată Zilei Europei.

(Continuare în pag. a 5-a)

EDITORIAL

O tâmpenie reală, cu urmări grave

Cunosc un profesor de italiană, care urăște Italia, nu vrea să pună piciorul niciodată în Roma sau în Veneția, consideră că italienii sunt un popor de mafioți, urăște literatura italiană, în frunte cu Dante. Nu-i plac italienii, pentru că sunt extrem de gălăgioși, care toată ziua stau la un pahar de limoncello și mănâncă pizza sau macaroane, și trăiesc o viață farniente, adică „să nu faci nimic”, deci sunt un popor de leneși și puturoși.

Cunosc și un profesor de franceză, care urăște Franța și francezii. După părerea lui, cel mai jegos oraș din lume este Parisul, care e adevărat că are multe clădiri frumoase, în poze a văzut de multe ori și Turnul Eiffel, dar nu-i place că străzile Parisului sunt pline cu africani și cu arabi, atmosfera din metrou este înfricoșătoare din cauza numeroșilor străini. Cât despre francezi, aceștia sunt neserioși, bârfitori, răutăcioși. Aaa, și puturoși, și bețivi, pentru că toată ziua mănâncă brânză mușcărită și beau șampanie de dimineața până seara.

Dar mai cunosc și un profesor de engleză, care urăște atât englezii, cât și americanii. Pe primii, pentru că sunt reci și aroganți, care nu știu nici măcar să glumească. La fel ca francezii, și englezii sunt niște alcoolici, care toată ziua stau în pub-uri. Față de englezii încrezuți și îngâmfaiți, care se cred cireașa de pe tortul Europei, americanii sunt niște oameni proști și incuți. Habar nu au de ceea ce se întâmplă în lume, despre istorie sau geografie nici atât. Profesorul respectiv îi învață pe copii limba engleză, dar nu-i sfătuiește să plece la Londra sau New York sau San Francisco, pentru că aceștia sunt proști și ignoranți, care habar nu au unde este Ungaria și ce popor de treabă locuiește aici.

Îmi cer scuze, dragă Cititorule, pentru că te-am mințit! Nu cunosc nici un profesor de italiană sau franceză sau engleză, care să creadă ceea ce am scris eu mai sus. Nu zic că astea nu pot fi adevărate, pentru că oameni bețivi și încrezuți și leneși sunt la toate popoarele lumii, dar treaba unui profesor care învață copiii limbi străine nu este de a-i îndepărta de acel popor, ci tocmai de a-i apropia, de a le prezenta frumusețile limbii, culturii, țării respective, de a-i face să stimeze acel popor.

Am inventat rândurile de mai sus, pentru a demonstra și a face mai ușor să se înțeleagă de ce este o idioțenie ca un profesor de română să urască poporul român, cultura românească și toată România. Înainte să fiu acuzată că și asta este o invenție, cu cea mai mare părere de rău mărturisesc că, din păcate, la noi există astfel de persoane. Și pe deasupra, aceștia își primesc salariul lunar ca profesori și se consideră intelectuali români. Cum altfel se explică faptul că numeroși copii și tineri de-ai noștri ajungând, de exemplu, în tabere din România, la mare, pe gratis, nu vor nici în rușul capului să răspundă în limba română, se poartă cu aroganță tipic ungurească în fața altor tineri români din Moldova, Ucraina sau Serbia. Avem, din păcate, profesori de română, care în România văd numai o țară plină de oameni săraci și de țigani cerșetori, iar când ajung totuși să plece cu copiii în țara vecină se duc în „Erdély”, unde poți vorbi și ungurește, pentru că românii sunt un popor tolerant și învață limba celor cu care trăiesc împreună, fie ei unguri sau șvabi. Nu dorim, Doamne ferește, să generalizăm sau să spunem că majoritatea profesorilor români din Ungaria sunt așa, dar nu ducem lipsă nici de așa ceva. Din păcate, și dacă avem numai unul care gândește așa e deja mult: pentru că gândirea lui distruge viitorul copiilor noștri, și implică viitorul comunității noastre românești din Ungaria. Acest profesor este exact ca mărul putred într-un sac cu mere sănătoase. Dacă nu e eliminat în timp, atrage după sine stricăciune și mult rău.

Eva Șimon

„Cântarea este un dar nespus de mare, pe care l-am primit de la Dumnezeu”

De vorbă cu surorile Aneta, Carmen și Nicoleta Solcan din Micherechi

Pentru fiecare om în parte, muzica înseamnă altceva. Pentru unii înseamnă relaxare, iar pentru alții arta care exprimă sentimente cu ajutorul sunetelor. Pentru surorile Solcan din Micherechi, muzica nu înseamnă altceva decât baza umanității, și-anume, libertatea prin care pot să își așeze pe hârtie sentimentele. „Cântarea este un dar nespus de mare pe care l-am primit de la Dumnezeu”, ne-a mărturisit Aneta, care scrie melodii pentru textul cântărilor religioase întocmite de sora ei mijlocie, Carmen.

Aneta, după obținerea examenului de bacalaureat în anul 2012, și-a început studiile superioare în România, devenind studenta Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, Facultatea de Medicină generală.

Carmen acum este absolventa Liceului „N. Bălcescu” din Iula, din septembrie își va continua studiile superioare la Sarvaș, la Facultatea Pedagogică „Gál Ferenc”, secția învățători de naționalitate română.

Nicoleta este încă elevă a liceului românesc din Iula, anul 10. Carmen spune că, în urmă cu patru ani, a început să scrie texte pe teme religioase, iar sora ei Aneta se ocupă de compunerea melodiilor.

Surorile Aneta, Carmen și Nicoleta ale părinților Anica Hoțopan-Solcan și Gheorghe Solcan fac parte din Biserica Penticostală „Betel” din Micherechi.

Fetele talentate interpretează melodiile lor și la instrumente muzicale, cum ar fi: pian, chitară și acordeon. Aneta ne-a mărturisit că primul instrument la care a învățat să cânte a fost pianul, și cântă la el de 11 ani. Pe baza acestor cunoștințe a început să învețe să cânte și la acordeon. Dar nu s-a oprit aici, pentru că

a avut dorința să învețe să cânte și la un instrument muzical cu coarde, tocmai de aceea și-a ales să învețe să cânte la chitară, în mod autodidact.

Principiul lui Carmen

Carmen Solcan: – Înainte de a scrie pe hârtie sentimentele trăite, am aspirația spre ceva mai bun și mai deosebit: adică nimic nu devine mai bun dacă nu îți dorești să fie mai bun, dacă nu muncești pentru asta. Omul este creat de Dumnezeu cu năzuința de a se autodepăși. Acesta este principiul meu preferat, pe baza căruia îmi scriu textele. Ultima melodie, care am postat-o și pe Facebook, am început-o în careva dimineață, și numai în după amiaza zilei respective am reușit s-o termin, pentru că atunci am fost inspirată. Am început să scriu cântări în limbile română și maghiară, în urmă cu 4-5 ani. Din acest „team” fac parte și surorile mele Aneta și Nicoleta. Într-un caiet sunt adunate toate cântările pe care le-am scris, aproximativ 20 de piese, ne-a mărturisit Carmen, care mai spune că partea cea mai grea ar fi scrierea textului, iar melodia vine mai ușor.

Cântarea noastră, o încurajare

Aneta Solcan: – Prima dată trebuie să alegem tema despre ce să scriem. De exemplu, dacă în ziua respectivă s-a întâmplat ceva cu noi, am avut probleme, atunci, cântarea poate să fie o încurajare pentru cel care a ajuns în asemenea situație și prin această cântare el dorește să se inspire, să-l încurajeze. După ce am ales tema, scriem textul, fiind atente și la ultimele silabe ale cuvântului, alcătuim rime, ca propoziția să fie cât mai frumoasă. Când avem deja scrisă o propoziție, paralel cu aceasta alcătuim pentru propoziția respectivă și melodia. Este foarte greu să cântăm împreună pe trei voci, dar este totodată și un lucru minunat.

„Ador să cânt cântările scrise de surorile mele”

Nicoleta Solcan: – Personal, nu fac parte din echipa de „redactare” a cântărilor, mai mult ador să cânt aceste cântări scrise de surorile mele. Cântăm pe trei voci, ceea ce este foarte greu și necesită atenție mare. Mai ales în cadrul serviciilor divine avem posibilitatea să cântăm împreună. Fiind ajutată de Aneta, am început să învăț să cânt la chitară. Lecțiile de chitară sunt destul de scumpe, și având în vedere că nicio dată nu termin de învățat să cânti la un instrument, pentru că întotdeauna vrei

să știi să faci lucruri noi, să înveți acorduri noi, piese noi, șamd, mai ales când începi de la zero, am fost hotărâtă să fac asta, cu toate că am știut că nu va

fi deloc un lucru ușor. Mă simt norocoasă, pentru că avem urechi muzicale, așa că teoria nu ne-a dat multe bătaii de cap.

A.C.

Botezuri neoprotestante la Micherechi

Biserica Baptistă din Micherechi vă invită duminică, 24 mai, la un serviciu special de botez începând cu ora 9.00. Cuvântul Domnului va fi propovăduit de păstorul Alexandru Bodor, din Oradea, iar în închinare vor sluji formațiile bisericii.

Două persoane vor în-

cheia legământul în Apa Botezului duminică, 31 mai, de la ora 10.00, în Biserica Penticostală Nr. 1 din Micherechi. În prima zi de Rusalii, Maria Pui Netea și Betina Puiu vor mărturisi un cuget curat. Evanghelia va fi vestită de pastorul Durkó Albert.

A.C.

Ziua Europei, sărbătorită la Jula și Seghedin

(Urmare din pag. a 3-a)

La eveniment au fost invitați numeroși oaspeți din România: *Ligia Mirișan*, directorul Bibliotecii Județene „Gheorghe Șincai” din Oradea, conf. univ. dr. *Gabriel Moisa*, prodecanul Facultății de Istorie, Relații Internaționale, Științe Politice și Științele Comunicării din Oradea, *Daniel Săuca*, directorul Centrului de Cultură și Artă al Județului Sălaj, iar din Ungaria au venit români din Seghedin, Cenadul Unguresc și Hódmezővásárhely. În cadrul programului au fost rostite cuvântări despre importanța Zilei Europei, din partea domnului consul general *Ioan Fodoreanu*, gazda acestei manifestări, a *PS Episcop Siluan* și a profesorului *Gabriel Moisa*, iar

solști instrumentiști și artiști vocali ai Ansamblului Folcloric „Meseșul” din Zalău au încântat asistența cu

melodiile interpretate și cu frumoasele lor costume populare.

A.B.

Copii de la școlile românești din Ungaria la „Cupa Crisius”

În zilele de 8–10 mai, la Chișineu-Criș s-a desfășurat ediția a XXXVI-a a „Cupei Crisius”, dar au fost aniversați și 41 de ani de la înființarea Clubului Copiilor din oraș. Organizatorii evenimentului au fost Primăria locală, condusă de primarul *Gheorghe Burdan* și Clubul Copiilor, condus de prof. dr. *Eugen Gagea*. La ceremonia care a deschis manifestarea cultu-

ral-sportivă a participat și domnul *Florin Vasiloni*, consulul general al României la Jula. La concurs au luat parte peste 1600 de elevi care și-au etalat talentele la 13 probe. Din Ungaria au sosit la eveniment profesori și elevi de la școlile din Jula, Chitighaz, Aletea, Csanádpalota, dar au fost și elevi de la Școala elementară „Frăție și Adevăr”, din Alibunar (Serbia).

Ședința Uniunii

Prezidiul Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria convoacă ședința anuală a Adunării generale a UCRU pe data de 23 mai, cu începere de la ora 10.30. Pe ordinea de zi vor figura: darea de seamă despre activitatea din anul 2014; dezbateră și aprobarea gospodăririi din anul 2014; dezbateră și aprobarea gospodăririi din anul 2014 a săptămânalului „Foaia românească”; planul de lucru și proiecte culturale pe anul 2015; aprobarea planului bugetar pentru anul 2015 (decizie asupra folosirii subvenției de 1% din impozitul personal oferit Uniunii).

www.foaia.hu

Institutul Cultural Român
Román Kulturális Intézet
Romanian Cultural Institute

INVITAȚIE

Filiala Seghedin a Institutului Cultural Român
Budapesta

vă invită

vineri, 22 mai 2015, ora 17.00,
cu prilejul „Zilelor Orașului Seghedin”,
la un concert susținut de

Cristian Fodor și Grupul Instrumental „Dor”
din Alba Iulia

Loc de desfășurare: scena în aer liber din Piața Dugonics

Pe scurt...

JULA

Vineri, 15 mai, la Jula a avut loc semnarea unui protocol de înfrățire între direcțiunea Liceului „Nicolae Bălcescu” din Jula și Colegiul Național „Traian Lalescu” din Reșița, care va asigura un schimb de experiență între aceste două instituții de învățământ, din Ungaria și România. La eveniment au participat alături de conducătorii celor două instituții de învățământ și Florin Vasiloni, consul general al României la Jula și PS Episcop Siluan, precum și alte cadre didactice, elevi și oficialități, de la cele două instituții de învățământ. Conducerea colegiului bănățean a oferit Liceului „N. Bălcescu” o donație de 400 de volume, în limba română.

OTLACA-PUSTĂ

Referitor la rezultatele proiectelor înaintate pentru finanțarea organizațiilor civile de naționalitate din Ungaria, publicate în numărul anterior al revistei noastre, rectificăm că suma de 100.000 Ft pentru funcționare a primit-o Asociația Românilor din Otlaca-Pustă, organizație care din neatenție a fost confundată cu Asociația Culturală Română „Mihai Pardi” din Otlaca.

JULA-BICHIȘ

Recent au fost publicate pe site-ul Guvernului maghiar rezultatele proiectelor înaintate de cultele din Ungaria la Secretariatul de Stat pentru Naționalități și Culte din Cadrul Ministerului Resurselor Umane de la Budapesta. Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria a primit în scopul protecției patrimoniului arhitectural religios, 4.850.000 Ft, fonduri care vor fi folosite pentru renovări la bisericile ortodoxe din Jula (Orașul Mic Românesc) și Bichiș.

MACEA

Manifestările organizate de Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad cu ocazia celor 25 de ani de existență, au avut loc în perioada 13–17 mai. În ultima zi, programul evenimentelor s-a desfășurat la Castelul Macea, unde au evoluat și elevii Liceului „Nicolae Bălcescu” din Jula, care au fost însoțiți de directorul liceului, cadre didactice și de consul general al României la Jula.

Grădinița din Bătania și-a deschis porțile pentru noi prieteni

Educatoarele Grădiniței Române „Lucian Magdu” din Bătania au organizat joi, 30 aprilie, și luni, 4 mai,

două evenimente destinate copiilor, care vor fi preșcolari din luna septembrie, și părinților acestora.

Prima întâlnire a fost dedicată orelor de joacă, la îndemnul și sub supravegherea educatoarelor. Copiii au pictat, au cântat, au dansat și au încercat jucăriile destinate mișcării în curte. Cel de-al doilea eveniment a adunat părinții în sălile de curs, unde au putut vedea patru ocupații: activități matematice, în limba română, cu lucru diferențiat, pe grupe (prof. Mihaela Putin), zicători în limba maghiară (educatoare Ecaterina Nagy), educație muzicală (prof. Adelina Olteanu-Sturza) și o ocupație interdisciplinară – educarea limbajului și joc muzical (prof. Mihaela Putin).

Atât copiii, cât și părinții care au participat la acțiunile grădiniței, au fost încântați de instituție, iar

acest lucru se reflectă și în numărul foarte mare de înscrieri pentru anul școlar următor. **M. Putin, Bătania**

La mulți ani, dragă mamă!

Miercuri, 29 aprilie, copiii de la Grădinița Română „Lucian Magdu” din Bătania, pregătiți de doamnele educatoare Adelina Olteanu-Sturza, Mihaela Putin și Ecaterina Nagy, au susținut un scurt program dedicat mamelor.

Ziua Mamei a fost un prilej de bucurie și de emoții. Cânteculele, dansurile și poeziile copiilor au umplut de lacrimi ochii mamelor. Copiii au fost și ei emoționați, căutându-și cu privirea inocentă mama, ființa cea mai

scumpă de pe Pământ. Toți ne-am gândit la mamele noastre, cărora le datorăm totul, pentru că ne-au dat viață, ne-au crescut, ne-au răsfățat, ne-au ocrotit, ne-au învățat să vorbim, să mergem, să râdem... La sfârșitul serbării, copiii au dăruit mamelor mici atenții pe care le-au realizat împreună cu doamnele educatoare și flori.

Le urăm tuturor mamelor multă sănătate, fericire și LA MULȚI ANI!

A. Olteanu-Sturza, Bătania

La mulți ani, tati!

Luni, 11 mai 2015, la Grădinița Română din Bătania s-a sărbătorit Ziua Tatălui.

Ne-am bucurat de prezența a șapte tătici, care, împreună cu copiii lor, ne-au împărtășit din experiența lor familială. Copiii, ajutați de tătici, ne-au povestit cu ce se ocupă tații lor sau ce pasiuni au și cum își petrec timpul împreună cu tati.

Printre noi s-a aflat un fost baschetbalist, care ne-a prezentat o mică parte din medaliile și cupele câștigate și ne-a arătat câteva mișcări specifice acestui sport.

Un tătic șofer ne-a adus poze cu camionul său și ne-a povestit prin ce țări circulă el, altul ne-a povestit despre meseria de zidar și cum construiește case; un alt tătic ne-a vorbit despre pasiunea lui – motocicletele, aducând casca,

mănușile și motorul, pe care copiii le-au încercat.

Un tătic ne-a prezentat meseria lui și ne-a arătat mașina de hingheri, cu alarma aferentă, iar la finalul activității, copiii s-au delectat cu un excavator.

Activitatea a fost una foarte plăcută, mulțumindu-le pe această cale tăticiilor care ne-au fost alături și au petrecut clipe minunate cu copiii lor.

Le dorim LA MULȚI ANI tuturor tăticiilor!

Prof. Adelina Olteanu-Sturza

Elev de la școala din Micherechi, într-un pelerinaj de neuitat la mănăstirile României

Vasile Martin, elev în clasa a 8-a al școlii generale din Micherechi a avut ocazia, la începutul lunii mai, să ajungă la câteva din mănăstirile din Moldova. Momentul de a se găsi în fața mormântului lui Ilie Cleopa a fost foarte așteptat de către Vasile. Odată ajuns la locul de veci al acestui mare duhovnic român, tânărul a avut timp să atingă crucea mormântului și să se oprească pentru o închinare.

– Am pornit la drum pe 1 mai și am ajuns acasă în zorii zilei de 5 mai. Încă în anul trecut s-a născut dorința să mergem numai noi doi cu părintele Visarion Tuderică, duhovnicul meu, într-o excursie la mănăstirile din Moldova. Câteva dintre mănăstirile pe care le-am vizitat sunt: Mănăstirea Sihăstria, Mănăstirea Bistrița, Mănăstirea Secu, Schitul Sihla, Mănăstirea Pângărați, Mănăstirea Neamț, Mănăstirea Bisericiani, Mănăstirea Muntele Rece, Mănăstirea Ciucea. Ne-am oprit și la Mănăstirea Agapia, care este una dintre cele mai mari mănăstiri de maici din România, trăind acolo aproape 600 de maici.

Am fost cazați la Schitul Sihla. Acesta este așezat undeva, într-un loc ascuns, dar pitoresc, în Munții

Neamțului. Totul era frumos și plin de bunăstare, parcă pe acolo cuvântul de îngrijorare era ceva necunoscut. Am ajuns și la Biserica Mică, care este construită dintr-un brad. Este foarte mică. Acolo am mai văzut și alte chilii vechi, de prin secolul al XV-lea. Aceasta înseamnă că acolo au trăit călugări încă în cele mai vechi timpuri. De la Biserica Mică, printre stânci, am ajuns la peștera în care și-a petrecut viața pustnicească Cuvioasa Teodora. Ea a trăit aici câțiva ani din viața sa. Peștera este foarte îngustă, unde

Pe treptele chiliei pr. Cleopa de la mănăstirea Sihăstria

acolo. Chiar dacă schitul este foarte ascuns, în inima pădurii, nu a fost un impediment pentru a vizita și alte mănăstiri ortodoxe.

Când am ajuns la Mănăstirea Sihăstria, m-am bucurat foarte mult, pentru că scopul principal al acestei excursii a fost să mă aflu odată la chilia, unde a trăit părintele Cleopa și să-i vizitez mormântul. Ilie Cleopa a fost unul dintre cei mai mari duhovnici români. Am aflat despre acest părinte că îi întâmpina pe credincioși cu minunatele sale cuvinte: „Mânca-v-ar raiul!” Am văzut chilia lui, băncile și toate lucrurile din viața acestuia, care sunt păstrate până astăzi. Chilia părintelui Cleopa de la Sihăstria este foarte căutată, în timp ce am fost noi acolo, foarte mulți credincioși au venit să viziteze chilia și mormântul părintelui.

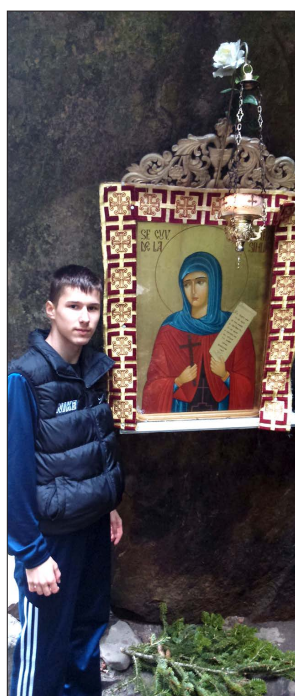
După această excursie, care-i va rămâne cu siguranță în minte încă mulți ani, Vasile ne-a vorbit despre un vis ascuns al său, care este ca să ajungă odată în Ierusalim. Printre planurile sale concrete este să meargă în pelerinaj, la mănăstirile Voroneț, Putna și altele încă în vacanța aceasta de vară.

A.C.

La mormântul pr. Cleopa

este amenajat și un altar cu icoana ei, multe flori și lumânări. Totul a fost foarte simplu. Mi-a plăcut mult

La Schitul Sihla

În fața portretului pr. Cleopa

70 de ani de la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial

Soldații români din Chitighaz au luptat pentru ca noi să trăim în pace

Cu ocazia împlinirii a șapte decenii de la încheierea celui de-al Doilea Război Mondial, în ziua de 9 mai, în toate țările Europei, inclusiv în Ungaria, s-au ținut comemorări în amintirea victoriei Coaliției antihitleriste și a națiunilor unite asupra fascismului și în amintirea celor căzuți în luptă. Războaiele nu au ocolit nici comunitatea românilor din Ungaria. Mulți români din Chitighaz au luptat pe diferite fronturi și mulți au suferit groaza vremurilor, s-au rănit în împrejurări teribile, au căzut prizonieri sau au decedat. Noi, urmașii lor, avem datoria să le cinstim memoria. Trebuie să ne aducem aminte pentru ca niciodată să nu se mai întâmple așa tragedii, care au nimicit 55 de milioane de oameni, soldați și civili, orașe și sate, culturi și valori.

Cum a început totul...

Al Doilea Război Mondial a izbucnit din voința Germaniei hitleriste de a-și asigura hegemonia pe continent. Pentru aceasta s-au format alianțe în 1936-37, ca Pactul AntiComintern, adică Axa Roma-Berlin-Tokio.

Războiul a început la 1 septembrie 1939, cu atacul german împotriva Poloniei. 1500 de avioane au fost lansate asupra Poloniei să zdrobească aviația poloneză, să bombardeze în spatele frontului instalațiile militare, calea ferată, comunicațiile, să răspândească teroarea peste toată țara. Războiul desfășurat prin lovituri rapide și decisive. Campania a fost terminată în trei săptămâni.

Pactul Ribbentrop-Molotov a avut ca scop împărțirea teritorială în sfere de influență a Europei răsăritene. La 17 septembrie 1939, Armata Roșie a intrat în Polonia și a anexat teritoriile atribuite în pact. În toamna anului 1939, ofițerii armatei poloneze

au ajuns prizonieri la ruși, în tabăra Koscielski, după care multe mii de oameni au fost uciși de ruși cu cruzime în pădurea din Katyn. Majoritatea celor uciși în masacrul de la Katyn au fost ofițeri polonezi capturați ca prizonieri de război, dar au fost printre cei executați și numeroși civili. În 1940, războiul Sovieto-Finlandez a pornit cu scopul ca URSS să anexeze statele baltice. Tot în anul acesta, trupele germane, Wehrmachtul a ocupat Danemarca, Norvegia, Belgia, Olanda, Luxemburgul. După aceea, înfrânge Franța și începe „bătălia” Angliei.

De la arme secrete la Holocaust

Armele secrete, racheta balistică V-2 au fost ultima speranță a lui Hitler pentru a obține victoria. În urma ultimatumului adresat României din 26-27 iunie 1940, URSS a anexat Basarabia și Nordul Bucovinei. Prin Dictatul de la Viena din 30 august 1940, România a trebuit să cedeze Ungariei

Nord-Estul Transilvaniei (și Bulgariei sudul Dobrogei). Regele României, Carol al II-lea, după eșecul politicii externe renunță la tron în ziua de 28 iunie 1940, în favoarea fiului său Mihai I.

În țările ocupate de Germania s-a introdus un regim de prigoană a evreilor. În programul regimului nazist a figurat „soluția finală”, adică exterminarea evreilor din Europa. Cele mai mari lagăre de concentrare au fost în Austria, la Mauthausen, în Polonia, la Auschwitz, Birkenau, Treblinka, în Germania, la Dachau, Buchenwald. Evreii au fost obligați să poarte ca semn distinctiv „steaua lui David”, în culoare galbenă. În lagărele de muncă forțată a fost un adevărat infern. În camerele de gaze și-au găsit sfârșitul 6.000.000 de victime, ucise în lagărele de exterminare. Acest genocid este cunoscut sub numele de Holocaust (din greacă: complet ars).

Frontul Germano-Sovietic 1941-42

22 iunie 1941. Germania și aliații încep războiul împotriva URSS. După bombardarea orașului Kosice, în 27 iunie 1941, Ungaria a declarat război Uniunii Sovietice. A început blocada Leningradului de 900 de zile, apoi bătălia Moscovei și în noiembrie 1942 începe bătălia Stalingradului. În primele luni, Armata Roșie a suferit înfrângeri grave, pierzând soldați căzuți prizonieri și mari cantități de

Petru Szántó, prizonier între 20 noiembrie 1944 și 26 septembrie 1948

armament. La 12 ianuarie 1943, începe atacul pe frontul Voronej contra armatei maghiare. Consecințele atacului sunt grave: dintre 200 de mii de soldați au decedat din cauza înghețului 93.516 de persoane, au fost răniți 28.044 și au căzut prizonieri 28.000. Aici au luptat și au căzut mulți români din Chitighaz. Acest moment este cunoscut cu numele de „Catastrofa de la cotul Donului.”

larna excesiv de friguroasă a slăbit forța soldaților germani, iar luptele s-au încheiat cu înfrângerea Wehrmachtului. Armata Roșie a trecut la contraofensivă și a respins trupele germane.

Frontul Sovieto-German 1942-45

Între decembrie 1942 și februarie 1943, Armata Roșie a pornit contraofensiva la Stalingrad. ➔

LEVELEZŐLAP
HADIFOGLYOK ÉS HADIFOGLYHOZZÁTARTOZÓK RÉSZÉRE
ОТКРЫТОЕ ПИСЬМО ДЛЯ ВОЕННОПЛЕНННОГО

Кому (Név)
Фамилия и имя: *B. Krištan Dobroge*

Куда (Cím, táborszám)
Почтовый ящик, город: *C. S. S. R. Moszkva, Kremliu. 339*

Отправитель (Feladó)
Фамилия и имя: *Krištan György me*

Почтовый адрес (Feladó címe)
Город, улица, №: *Ketelykő Békés mege 339*

A Levelezőlapot kldja: A Magyar Kommunista Párt Központi Hadifogly Iróháza, Budapest, VI., O-utca 12.
Центральное Бюро по делам военнопленных при Ц. К. Венгерский Коммунистический Партия
Будапешт, Венгрия VI., ул. О № 12

Utánnnyomás tilos!

Székely r. t. Budapest. 9988.

Kell 1947. II. 19. én
Tubitul meu soț cauter oastea scrisa
de mine si de părinți tăi at fak de
cunoscut ca pana a a suma de șapte
cart am primi. Cu durere am tăleg
ca tu muma dăuși cart ai căpătat.
Poi multe am scris am scris, ana
cu șapte si cum mai ternaș tate lam.
Trinmas napai. Dava mutefăoăjelenoi.
Te salut.
ERŐSÍTSD A SZOVJET-MAGYAR BARÁTSÁGOT!
КРЕПИ СОВЕТСКО-ВЕНГЕРСКОЕ ДРУЖЕСТВО!

Scrisoarea soției lui Gheorghe Crișan trimisă pentru soțul ei în lagărul de prizonieri din Rusia

Soldații români din Chitighaz au luptat...

(Urmare din pag. a 8-a)

La 2 februarie, trupele comandantului Paulus al armatei hitleriste au fost încercuite, fiind nevoite să capituleze. În august, cea mai mare bătălie a fost la Kursk, unde inițiativa strategică i-a venit armatei sovietice.

19 martie 1944. Trupele sovietice pătrund pe teritoriul României, Poloniei, Ungariei, și Cehoslovaciei. După alungarea trupelor hitleriste din URSS cu ofensiva trupelor sovietice apropiindu-se de granița României au început tratativele politico-diplomatice pentru ieșirea României din război. Omul politic Iuliu Maniu a stabilit o legătură anglo-americană prin telegrame cifrate. Din martie-aprilie 1944, au avut loc negocieri la Stockholm și Cairo, cu conducerea lui Barbu Știrbei, pentru a întoarce armele române împotriva hitleriștilor, pentru că ei au avut planul „Margareta II”, ce viza ocuparea României. La negocieri, cererea românilor a fost eliberarea teritoriului național și anularea Dictatului de la Viena. Pe plan intern au decis înlăturarea mareșalului Antonescu, „conducătorul statului”. La 23 august 1944, România trece de partea coaliției antihitleriste. Actul a făcut posibil ca trupele sovietice să ducă ofensivă fără împotrivire pentru alungarea germanilor naziști din România. A permis Armatei Roșii să înainteze mai ușor, și prin asta a grăbit sfârșitul războiului în Europa.

Chitighazul ocupat

Așa au ajuns trupele sovietice în luna septem-

brie la granița Ungariei. Guvernul maghiar hortist a pierdut șansa ca să iasă din coaliția hitleriștilor la momentul potrivit. Odată cu apropierea armatei sovietice, pentru Hitler a crescut importanța strategică a Ungariei. După elaborarea planului „Margarethe”, a poruncit trupelor Wehrmachtului, la 19 martie 1944, conduse de Veessenmayer, să invadeze și să ocupe instituțiile cele mai importante ale Ungariei. La 10 septembrie 1944, în satul Chitighaz au fost alocați soldații armatei maghiare, conduși de Lengyel Béla. Grupele acestea au pornit spre România pentru a împiedica intrarea trupelor sovietice, dar după ce la 21 septembrie sovieticii au ocupat Aradul, trupele maghiare au fost nevoite să se retragă pe linia Battonya-Dombegyháza–Kevermes-Elek. Grupele înaintase ale sovieticilor au ocupat poziție pe terenul de la marginea Chitighazului, numit Petőfi-telep. Aici s-au tras liniile de luptă între grupele înaintașilor timp de două săptămâni, între 26 septembrie și 6 octombrie. La 6 octombrie, Frontul al II-lea Ucrainean s-a înșirat între Oradea și Macău, iar la ora 4 și 30 de minute a pornit atacul general condus de generalul-locotenent Mangarov. Pentru atacul liniei Arad-Bichișciaba a fost responsabil corpul de armată condus de general locotenentul Plijev. Acesta cu 300 de tancuri a rupt linia frontului ocupând și Chitighazul. Peste o oră au ajuns la Bichișciaba.

Sfârșitul marelui Război Ultimele bătălii ale ce-

lei de-a doua conflagrații mondiale, care au dus la capitularea necondiționată a Germaniei Naziste au avut loc în aprilie și începutul lui mai 1945.

După pătrunderea sovieticilor pe teritoriul Germaniei, la 30 aprilie, în plină desfășurare a Bătăliei Berlinului, dictatorul nazist Adolf Hitler se sinucide. La 8 mai 1945, generalul Wilhelm Keitel semnalează capitularea Germaniei.

Veștile capitulării au fost aflate în Occident pe 8 mai și victoria a fost sărbătorită în mod spontan, aceasta fiind proclamată Ziua Victoriei. Cum vestea încetării luptelor în Europa a ajuns în Uniunea Sovietică în data de 9 mai datorită diferenței de fus orar, această dată a fost proclamată Ziua Victoriei.

Al Doilea Război Mondial dintre anii 1939–45 a ținut șaptezeci de luni. Au murit 55 de milioane de oameni, soldați și civili de asemenea. Ungaria a pierdut în total un milion de oameni din cauza războiului.

Pe urmele soldaților din Chitighaz

Căutând documente despre ostașii români chitighăzeni, înrolați în al Doilea Război Mondial și alocați la diferite fronturi, am găsit că o parte a ostașilor din Chitighaz au luptat pe frontul Cotul Donului la Voronej, alții au fost păzitori cerce-

tași pe teritoriile ocupate după Dictatul de la Viena în zona Carpaților, în orașul Ujhorod, mai precis la Myslivka. Am găsit multe fotografii și scrisori trimise de ostașii chitighăzeni la cei de acasă, dar nu am găsit scrisori în limba română numai în limba maghiară. Așa am ajuns să cunosc doi tineri din sat, pe *Zahorán Attila* și pe *Witman Attila*, care sunt membrii unei asociații care se ocupă cu cercetarea trecutului militar („Had- és Kultúrtörténeti Egyesület” Hadszintér és Roncsutató Tagozat Békés Megye). Vorbind cu ei am aflat că Witman Attila se ocupă de colecționarea armelor, obiectelor, rămășițelor rămase după război în jurul Chitighazului, fiindcă aici s-a tras linia frontului în octombrie 1944.

Zahorán Attila se ocupă de colecționarea documentelor scrise, de fotografiile ostașilor de pe front și de reamintirile martorilor încă în viață. Fotografiile de grup au fost făcute la locul luptei sau unde au fost alocați acești ostași. Zahorán Attila are o arhivă de mai multe sute de fotografii, scrisori cu numele ostașilor și cu soarta lor. De la el am primit scrisori și cărți poștale, scrise în limba română, trimise familiilor de acasă, de la Chitighaz. Mulți dintre ei au ajuns prizonieri, ca de exemplu Petru Szántó, care a fost înrolat la 2

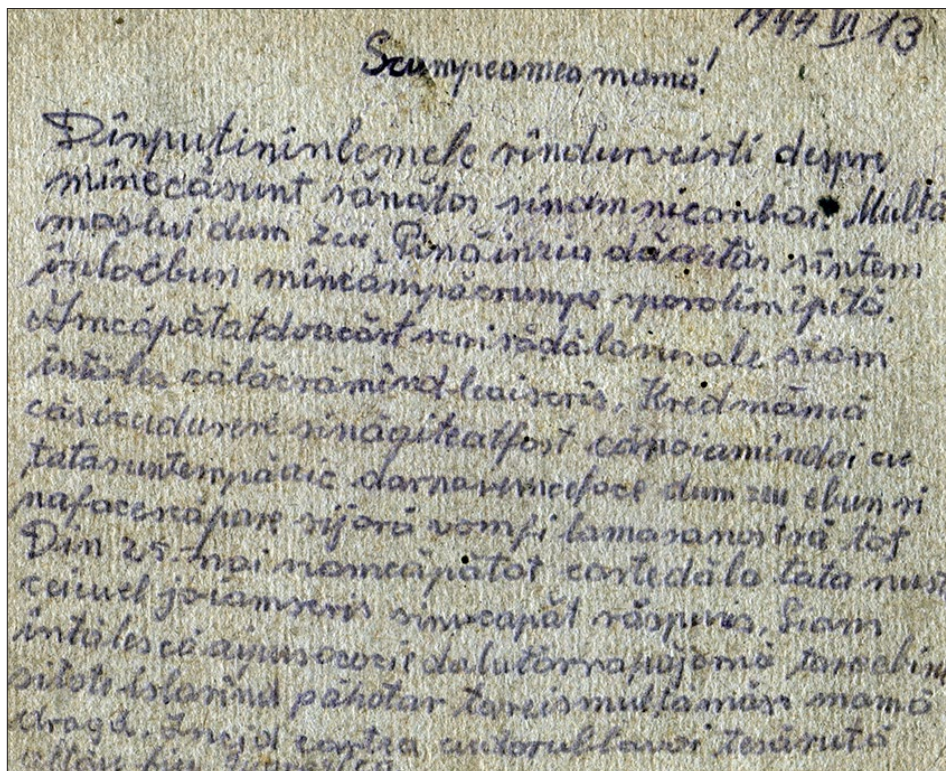
decembrie 1940, în zona orașului Ujhorod. A căzut prizonier la 20 noiembrie 1944, a fost dus în lagărul de prizonieri Krasnoiarșk, de unde a ajuns acasă la 28 septembrie 1948.

Petru Rózsavölgyi (Rotar) a fost cercetaș și a avut datoria să detecteze trupele inamicilor. Pe o fotografie în grup din Myslivka (de la stânga la dreapta) e Mihai Maroșan, Gheorghe Stan, Petru Șimonca, Ioan Stan, Gheorghe Otlăcan.

Într-o altă imagine (pe care o vedeți pe coperta ziarului), Petru Muntean (la dreapta pozei) stă de strajă păzind linia căilor ferate și vagoanele tot în Myslivka. În timpul transportării soldaților din cauza retragerii de pe front sau când prizonierii erau deportați de la un lagăr la altul, aceștia scriau numele și adresa lor pe o hârtie și, ajungând lângă o localitate, o aruncau afară din vagon. Așa trăia în ei speranța că dacă cineva le găsește scrisoarea o va trimite acasă familiei, ca aceasta să știe despre ei că trăiesc și că unde sunt. Multe femei rămase acasă numai așa aflau vești despre bărbaii lor plecați pe front sau ajunși prizonieri.

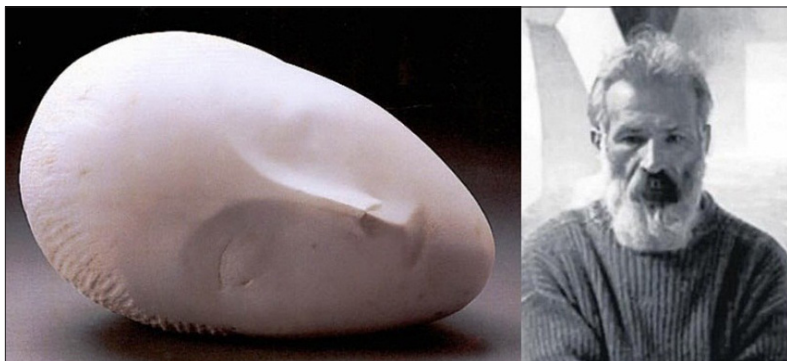
Aceste fotografii și documente sunt mărturii vii despre acei români din Chitighaz, care acum 70 de ani au luptat pentru ca noi azi să trăim în pace.

Maria Sarca Zombai, Chitighaz

Scrisoarea lui Gheorghe Sabău trimisă pentru cei de acasă, la Chitighaz, din tabăra din Germania

„Muza” lui Brâncuși, vândută cu 9 milioane de dolari

Una din primele versiuni ale lucrării „Muza adormită”, de Constantin Brâncuși, s-a vândut cu suma de 9,125 milioane de dolari, zilele trecute, la New York, într-o săptămână marcată de vânzări record în lumea artei, și va rămâne în continuare într-o colecție privată americană.

„Lucrările lui Brâncuși sunt foarte rare, este greu să le întâlnești la licitații sau pe piața de artă în general și suntem foarte mândri că am reușit să includem o asemenea operă în vânzarea din această seară”, a declarat Andreas Rumbler, cel care a condus licitația. Ofertele pentru lucrarea lui Brâncuși au pornit de la 6 milioane de dolari și au ajuns la peste 8 milioane de dolari (9,125 milioane dolari, incluzând comisionul casei de licitații),

cumpărătorul fiind proprietara unei firme de consultanță în domeniul artei private, Kim Heirston, prezentă în sală.

„Pentru mine, sculptura începe și se termină cu Brâncuși... Sunt absolut emoționată că mi s-a oferit oportunitatea să licitez pentru o asemenea lucrare deosebită, care a fost expusă pentru prima dată la Armory Show în 1913”, a declarat cumpărătoarea lucrării. Ea a adăugat că lucrarea este pentru un client important al său. „Îmi doresc tare mult să vizitez România și bineînțeles să văd Coloana Infinitului de la Tîrgu Jiu, poate chiar în vara aceasta”, a mai spus Kim Heirston.

Denumită generic „La Muse endormie I”, lucrarea modelată în lut, înfățișând un cap de femeie cu ochii închiși, așezat pe partea

dreaptă, a fost concepută de artistul român în primii ani ai perioadei sale de artist independent la Paris, având-o ca model pe baroneasa Renée Irana Frachon.

„La Muse endormie I” a fost una dintre cele cinci lucrări selectate și aduse la New York de organizatorii Armory Show în 1913. După expoziție a fost achiziționată de Mary Harriman Rumsey, care avea să devină un client fidel și sponsor al artistului român de-a lungul anilor. Lucrarea este considerată importantă pentru evoluția lui Brâncuși, prin forma ovoidă și trăsăturile stilizate care devin evidente pentru prima dată și care vor marca viitoarele sale opere. Însuși Brâncuși a apreciat importanța lucrării, sugerând în 1933 că ar trebui să intre în colecția unui muzeu. În anii care au urmat expunerii lucrării sale peste ocean, Brâncuși a mai realizat câteva versiuni ale „Muzei adormite”, două în lut, cinci în bronz și una în alabastru. Însă capul de lut prezentat la Armory Show a continuat să rămână în proprietate privată americană, fiind revândut în mai multe ocazii, până în această săptămână, când a fost oferit de casa Christie's la New York în cadrul licitației de artă impresionistă și modernă de primăvară.

Un mic cimitir din Blaj, un adevărat Panteon al neamului românesc

Un adevărat Panteon al neamului poate fi considerat cel mai vechi cimitir din Blaj, unde își dorm somnul de veci personalități de marcă, de la părintele filologiei românești, Timotei Cipariu, tribunul pașoptist Ioan Axente Sever, mitropolitul Alexandru Sterca Șuluțiu și Ioan Micu Moldovan, autorul „Pronunciamentului de la Blaj”, până la Ioan Rusu, întemeietorul geografiei științifice românești, scriitorul Ionel Pop și cărturarul Ștefan Manciulea.

Adevărate opere de artă, unele dintre monumentele funerare din cimitirul situat nu departe de centrul istoric al Blajului necesită însă restaurare, patina timpului lăsându-și nemilos amprenta pe acestea.

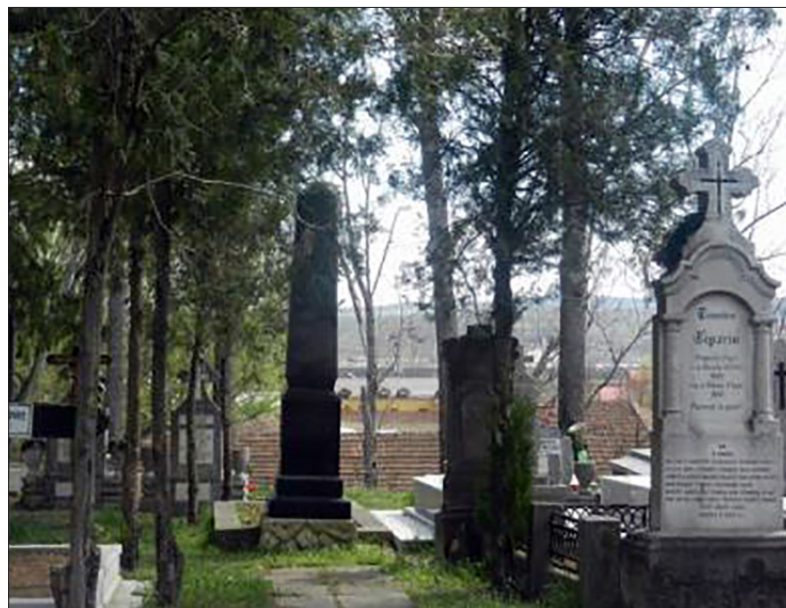
În prezent, „Biserița grecilor”, prima ridicată în Blaj, în curtea căreia se află micul cimitir, aparține de o parohie ortodoxă, iar mare parte dintre cei înmormântați aici au fost slujitori de frunte ai Bisericii Greco-Catolice.

Poate reprezentanții celor două Biserici ar trebui să acorde mai multă atenție modului în care arată

mormintele, de pe care – de ce nu – nu ar trebui să lipsească florile, iar grilajele să fie vopsite, și mai ales să coopereze în vederea restaurării pietrelor și monumentelor funerare, vechi, unele, de peste două sute de ani.

Poate așa cum în Cimitirul Bellu se realizează tururi ghidate în ca-

drul cărora turiștii au posibilitatea să descopere istoria personalităților înmormântate aici, așa și micul cimitir al „Biseriței grecilor” ar trebui să fie vizitat, pentru a depune o floare sau a aprinde o candelă la mormintele iluștrilor înaintași, de toți românii care își respectă istoria. (Agerpres)

GLUME

La examen

La un examen se prezintă elevi care s-au pregătit în mod diferit. Intră primul, foarte pregătit, și iese radios:

– Cum a fost?, îl întreabă ceilalți.

– E, ca între profesori!

– Adică?

– Ei întrebau, eu răspundeam, ne completam.

Intră al doilea și la ieșire aceeași întrebare:

– Cum a fost?

– Ca de la profesori la elev, ei întrebau, eu răspundeam, mă mai ajutau ei.

Intră al treilea și la ieșire:

– Cum a fost?

– E, cum să fie, ca între popi.

– Cum așa?

– Păi ei întrebau, eu îmi făceam cruce, eu răspundeam, își făceau ei cruce...

Îndrăgostiți în parc

Pe o bancă, în parc, doi îndrăgostiți se îmbrățișează. La un moment dat, lângă ei se așază un domn, care o fixează cu privirea pe femeie. În cele din urmă, partenerul ei nu mai suportă și izbucnește:

– N-am mai pomenit atâtea obraznicie!

– Regret, nu vreau să vă deranjez, dar trebuie să-i cer nevastei cheia de la casă!!!

Interese

Un tânăr merge la tatăl lui și îl anunță, pe neașteptate, că el vrea să se însoare. Tatăl se uită lung la el și întreabă:

– Auzi, mă, dar prietena ta are bani?

– Ce curios, același lucru mă întreabă și ea de tine...

Beri și biscuiți

Trei ruși intră într-un bar și comandă trei beri. Barmanul le aduce berile și, așa cum era specific localului, așază berile pe suporturi de pahare din carton. După câteva minute, rușii mai comandă un rând. Când barmanul le aduce berile, constată că suporturile nu mai erau. Supărat, nu le mai dă altele.

Rușii, indignați, exclamă:

– Berile ca berile, dar biscuiții unde sunt?

Soția supărată

Soția înaintea actele de divorț.

– Și care este motivul divorțului? o întreabă judecătorul.

– Mă forțează să mănânc tot ce-i gătesc!

TV

Arca lui Noe

Sâmbătă, 23 mai, ora 10.30, TVR 2

Dan Helciug nu se potolește. Vrea cu tot dinadinsul să ne convingă că lumea animalelor e cel puțin la fel de tumultuoasă ca showbiz-ul românesc. Și asta pentru că de ceva timp, de când prezintă Arca lui Noe, a început să înțeleagă ce vorbesc animalele și, mai ales, ce părere au ele despre unii dintre noi... Chiar dacă vă stârșește răsul o asemenea idee, n-ar fi rău să vedeți ce are de spus Dan în această privință și, poate, dincolo de glume, veți găsi și câteva lucruri importante de reținut. „Arca lui Noe” – o emisiune pentru toată familia, care te învață ce înseamnă să fii... animal printre oameni și om printre animale.

Drumul lui Leșe

Duminică, 24 mai, ora 18.30, TVR 2

Invitați: Florin Zamfirescu, actor, Mircea Căcu, directorul Centrului de Cultură Ardud, Ștefan Berci, referent cultural, Primăria Ardud. „Drumul lui Leșe” este invitația de a parcurge, timp de o oră, o călătorie inițiată, de redescoperire și reevaluare a dimensiunii noastre identitare, prezentarea unei Români profunde.

Selfie

Duminică, 24 mai, ora 20.30, ProTV

După succesul înregistrat de filmul „Licenții” în urmă cu aproximativ 30 de ani, vine acum pe marile ecrane o comedie pentru noua generație, cu și despre tineri, debutul regizoral al Cristinei Iacob în lungmetraj. Trei prietene – Yasmine, Roxi și Ana – dau o fugă la mare, ca să petreacă înainte de examenele finale de BAC. Fetele sunt hotărâte să se distreze și să uite de responsabilități în ultimele 2 zile dinainte de examenul maturității, iar asta înseamnă să încalce orice regulă și să facă orice le trece prin cap, fără să țină cont de consecințe. Vor libertate, adrenalină și dragoste de-o vară, iar cei trei tineri pe care îi agață la mare par mai mult decât dispuși să le ofere tot ce-și pot imagina. Încă din titlu, filmul propune o incursiune în fenomenul selfie, unul extrem de celebru în rândul tinerilor, prin imortalizarea protagoniștilor în diverse ipostaze, cu ajutorul telefoanelor mobile și postarea fotografiilor pe rețelele de socializare. Smiley și Alex Velea, artiști-cântăreți care au colaborat de atâtea ori pe plan muzical, sunt extrem de convingători în pielea unor pepenari gay.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

25 MAI, LUNI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

26 MAI, MARȚI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Evenimente culturale din vestul României / relatează Agneta Nica 17.20: Femei celebre – serial al lect. Marieta Gavra 17.35: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

27 MAI, MIERCURI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.15: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

28 MAI, JOI (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei 17.30: Serial: Creștinismul de-a lungul secolelor 17.55: Încheiere

29 MAI, VINERI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

30 MAI, SÂMBĂTĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Daniela Băcilă 17.10: Program de muzică ușoară românească – Trupa Vama Veche 17.55: Încheiere

31 MAI, DUMINICĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă 17.00: Sinteza știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuiuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

Ecranul nostru

miercuri, 27 mai, Duna Tv, ora 6.30
Reluare: 27 mai, Duna World, ora 12.30

În zilele de 16–17 mai, la Seghedin a fost organizat un spectacol cu ocazia împlinirii a 60 de ani a Ansamblului Folcloric Szeged. În cadrul emisiunii „Ecranul Nostru” vor fi văzute și dansurile românești din Micherechi și nu numai, prelucrate în cursul celor 60 de ani.

Realizator: Ștefan Crâsta

Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio și tv!

Contactul redacției românești:
6721 Seghedin, Blv. Kossuth L.
nr. 29, Tel.: 06-62/549-201

Abonați-vă la E-Foaia la prețul de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar.

„E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

MICA PUBLICITATE

Casă de vânzare în Julia

Casă de vânzare la doar câteva sute de metri de stațiunea termală Julia, într-un mediu plăcut, și curte, în localitatea Julia. Imobilul are living, bucătărie, sufragerie și trei camere, baie, WC și încălzire centrală cu gaz sau cu lemne. În curte sunt clădiri anexe: garaj, un spațiu pentru lemne. Imobilul are 156 mp și este urgent de vânzare, preț informativ 60.000 euro sau 18 milioane de forinți negociabil. Imobilul se află în orașul Julia, pe strada Silva la nr 5. Mai multe informații la telefon 0036-70/6308407, adresa e-mail: tiberiu.boca@gmail.com.

ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria (UCRU)

5700 Julia, str. Gh. Doja nr. 8
Tel./fax: (+36-66) 463-079
Președinte: Marius Maghiaru
E-mail: uniuneaculturala@gmail.com
Website: www.romanul.hu

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU)

5700 Julia, str. Eminescu nr. 1
Tel., fax: (+36-66) 463-951
Președinte: Tiberiu Juhász
E-mail: atru@globonet.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72
Tel.: (+36-1) 384-8394
Telefon mobil de permanență: (+36 30) 535 69 12
Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.
Ambasador: Victor Micula
Website: http://budapesta.mae.ro
E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5
Tel./fax: (+36-62) 424-431, (+36-62) 424-429
Telefon mobil de permanență: (+36 30) 6777 980
Consul general: Ioan Fodoreanu
Website: http://szeged.mae.ro
E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Julia, str. Munkácsy nr. 12
Tel.: (+36-66) 465-130
Fax: (+36-66) 465-142
Telefon mobil de permanență: (+36-30) 635-7181
Consul general: Florin Trandafir Vasiloni
Website: http://gyula.mae.ro/
E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria

5700 Julia, str. Gh. Doja nr. 8
Tel., fax: (+36-66) 463-079
Director: dr. Maria Berényi
E-mail: romanintezet@gmail.com
Web: www.romanintezet.hu

Institutul Cultural al României de la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5
Tel.: (+36-1) 383-2693, fax: (+36-1) 383-5345
Director: Gabriela Matei
E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.hu
Web: www.icr.ro/budapesta

Institutul Cultural al României Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.
E-mail: rki.szeged@invitel.hu

Ostași chitighăzeni în Ucraina, la Myslivka (de la stânga la dreapta: Mihai Maroșan, Gheorghe Stan, Petru Șimonca, Ioan Stan și Gheorghe Otlăcan)

Soldații români din Chitighaz au luptat pentru ca noi să trăim în pace

Petru Rózsavölgyi (Rotar), cercetaș

Un grup de cercetași din Chitighaz

În imaginea din stânga jos vedem, probabil, ultima scrisoare a lui Krisán Vazul (Vasile Crișan), scrisă părinților și soției lui în ziua de 9 iulie 1944, în care scrie că are speranța că va avea „scăpare”.
Pe fișuca din dreapta jos, tovarășii lui de luptă notează în limba maghiară că, la 22 septembrie 1944, Krisán Vazul a murit și că a fost îngropat în cimitirul din fața bisericii (imaginea de sus).

